

1

Gods zorg voor de dieren¹

Toen zeide de engel des HEEREN tot hem: Waarom hebt gij uw ezelin nu driemaal geslagen? Zie, ik ben uitgegaan u tot een tegenpartij, dewijl deze weg van mij afwijkt.

Numeri 22:32

Bileam was een onbekeerde man en zijn belangrijkste karaktereigenschap was liefde voor het geld. Hij heeft ‘het loon der ongerechtigheid liefgehad’ (2 Petr. 2:15). Van andere goddelozen wordt gezegd: ‘Door de verleiding van het loon van Bileam zijn zij heengestort’ (Jud. 11). Een ander kenmerk van zijn karakter was wreedheid. Hij kende het leven van zijn beest niet, want de barmhartigheden van de goddelozen zijn wreed (Spr. 12:10). De ezelin zag de engel des HEEREN en week van de weg af. Dat zou Bileam op de gedachte hebben kunnen brengen dat hijzelf van de weg afgeraakt was. Maar nee, dit deed zijn geweten niet ontwaken; het wekte juist zijn woede op. Toen de ezelin de engel des HEEREN voor de tweede keer zag, drukte ze Bileams voet tegen de muur. Daardoor had hij kunnen beseffen dat deze reis alleen tot zijn eigen schade zou zijn. Het schudde zijn geweten echter niet wakker, maar wekte juist zijn boosheid op en hij sloeg de ezelin opnieuw.

Toen de ezelin de engel voor de derde keer zag, ging ze onder Bileam op de grond liggen. Nu had hij zeker moeten beseffen dat zijn reis slechts tot zijn ondergang kon leiden. Maar nee, zijn geweten ontwaakte niet; hij ontbrandde in woede en hij sloeg de ezelin voor de derde keer met een stok.

---

1. Deze preek is gehouden in de St. Peter te Dundee in maart 1837.

Nu opende God de mond van de ezelin om haar zaak bij Bileam te bepleiten. Zelfs dat bracht hem echter niet op andere gedachten. Zijn boosheid was alleen nog moeilijker te beheersen. ‘Och, of ik een zwaard in mijn hand had! Want ik zou u nu doden’ (Num. 22:29). Maar God kan de boosheid van de mens wél beteugelen. Nu verschijnt de engel aan Bileam en neemt het op voor het stomme dier: ‘Waarom hebt gij uw ezelin nu driemaal geslagen?’ (Num. 22:32). Hij laat Bileam zien dat zijn boosheid zeer onrechtvaardig en onbillijk is en dat de ezelin het middel was geweest om zijn leven te redden, want ‘indien zij voor mijn aangezicht niet geweken ware, zekerlijk, ik zou u nu ook gedood en haar bij het leven behouden hebben’ (Num. 22:33).

Zo zal God het eens voor alle stomme dieren opnemen. Hij telt nu de slagen die goddelozen toebrengen aan hun gekwetste vee en zal ze eens van hun hand eisen. ‘Waarom hebt u uw ezelin zo vaak geslagen?’

Aan deze geschiedenis zou ik het volgende willen ontlenuen:

God is zeer vertoornd als we de dieren wreed behandelen

God Zelf is vriendelijk en goed voor de dieren. Dit kunnen we op heel veel manieren bewijzen.

1. We kunnen dat bewijzen op grond van hun staat in het paradijs

1. In het paradijs heeft God ze allemaal heel goed geschapen

Toen de schepselen voortkwamen uit Gods hand, waren ze allemaal heel goed. Zelfs in de ogen van God, Die zonder twijfel het best over geluk kan oordelen, waren ze goed en gelukkig. De mensen vragen zich nu soms af hoe het kan dat onder het bestuur van een goede en genadige God de dieren zoveel pijn en moeite moeten verduren als nu. Bedenk echter dat ze er niet zo aan toe waren als nu, toen ze werden geschapen: ellendig, vermoeid en ziek. Niet één dier was ziekelijk of lam, gekwetst of verstoten. Want de grote Schaapherder zag op alle dieren neer en zelfs Hij zei dat alles goed, ja, zeer goed was.

2. In het paradijs waren de dieren gehoorzaam aan de mens

U weet wel hoe liefdevol ze zich allemaal verzamelden om onze vader Adam om te horen welke namen hij hun zou geven. Hoe zelfs de koning van het woud aan zijn voeten ging liggen. Zelfs de adelaar daalde neer uit zijn nest hoog in de ruige rotsen. Alle dieren kwamen en erkenden de mens als hun heer en meester. Toch waren ze goed en vriendelijk voor elkaar. Toen waren er geen wrede oorlogen, geen stierengevechten. De havik stortte zich niet op het bange musje.

De beelden die de profeten schetsen van het tweede paradijs dat nog moet komen, lijken ontleend te zijn aan het eerste paradijs. Want dan zal 'de wolf met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok nederliggen; en het kalf en de jonge leeuw en het mestvee tezamen, en een klein jonksken zal ze drijven' (Jes. 11:6).

3. In het paradijs werden geen dieren gedood

In die gelukkige dagen werd er geen bloed vergoten. De mens leefde van het gewas van het land en de vruchten van de bomen. In het paradijs waren de naargeestige taferelen van het slachthuis volstrekt onbekend. Er werden zelfs geen dieren gedood om te offeren. De mens had niet gezondigd, de dood was niet verdiend en daarom hoefden er geen dieren te sterven. Uit dit alles bleek dat God Zelf goed en barmhartig is voor de dieren. Broeders, u kunt hard en wreed zijn voor de arme, stomme dieren, als u dat wilt, maar zie op God en u zult niets dan goedheid en barmhartigheid voor de dieren vinden.

2. We kunnen bewijs vinden in de geschiedenis

1. Bij de zondvloed

Toen God de zondvloed bracht over de wereld van de goddelozen en alle goddelozen verdelgde die Hij had geschapen, bewaarde Hij slechts acht mensen in de ark. Maar hoe goed en barmhartig strekte Hij toen Zijn bewarende hand uit over heel veel dieren! Hij vergaderde ze paarsgewijs van elk soort in de ark, zorgde voor voldoende voedsel voor al deze dieren en sloot hen in. Ze werden allemaal lange tijd bewaard in veiligheid en rust. Dit was een

heerlijk voorbeeld van Gods goedheid voor de lagere dieren, terwijl zoveel duizenden mensen in het water omkwamen.

2. In deze geschiedenis van Bileam

Hoe wonderlijk kwam God dit onrechtvaardig behandelde dier te hulp. Het was de engel des Heeren, of liever de engel Jehova, niemand anders dan de eeuwige Zoon van God, Die daar stond met het vlammeende zwaard. Twee keer stond Hij erbij en zag Hij dat de profeet zo wreed zijn ezelin sloeg. Toen de profeet echter voor de derde keer met zijn stok sloeg, kon Hij Die lust heeft in goeder-tierenheid niet langer toezien. Hij opende de mond van de stomme ezelin. 'Het jukdragende stomme dier, sprekende met mensensstem, heeft des profeten dwaasheid verhinderd' (2 Petr. 2:16).

En toen zelfs dat niet hielp, nam de gezegende Zaligmaker Zelf het voor de ezelin op: 'Waarom hebt gij uw ezelin nu driemaal geslagen? (...) Indien zij voor mijn aangezicht niet geweken ware, zekerlijk, ik zou u nu ook gedood en haar bij het leven behouden hebben.' Hij toonde hier dat het leven van de onschuldige ezelin kostbaarder was in Zijn ogen dan het leven van de goddeloze profeet.

3. In de wijze waarop God Ninevé behandelde

Toen de inwoners van Ninevé zich bekeerden op de prediking van Jona, had God berouw over het kwaad en spaarde Hij de stad. Dit vervulde Jona met groot verdriet en hij zei: 'Het is mij beter te sterven dan te leven' (Jona 4:3). Daarop zei de Heere tegen de vertoornde profeet: 'En Ik zou die grote stad Ninevé niet verschonen? Waarin veel meer dan honderd en twintig duizend mensen zijn die geen onderscheid weten tussen hun rechterhand en hun linkerhand, daartoe veel vee?' (Jona 4:11).

Het geroep van de kudden van het machtige Ninevé kwam tot in de oren van de HEERE, de God der heirscharen. Dat was de enige reden dat Hij de plaats spaarde. O, broeders, u kunt ellendige, stomme schepselen slaan en kwetsen als u wilt, maar bedenk dat God geen lust heeft in een wrede behandeling van dieren. Zelfs de dieren die vergaan, plaagt Hij nooit van harte.

3. Het kan bewezen worden uit de wet van God

In de wet staat geschreven: 'Een os zult gij niet muilbanden, als hij dorst' (Deut. 25:4). Hoe duidelijk blijkt hieruit dat God zorgt voor de ossen. En er staat drie keer: 'Gij zult het bokje niet koken in de melk zijner moeder' (Ex. 23:19; Ex. 34:26; Deut. 14:21). Hoe duidelijk wilde God tonen dat Hij zelfs in de schijn van wreedheid geen lust heeft. Ook lezen we: 'Gij zult uws broeders ezel of zijn os niet zien vallende op de weg en u van die verbergen; gij zult ze met hem ganselijk oprichten' (Deut. 22:4).

O, broeders, u denkt misschien geen moment aan de pijn en de smart van het dier dat onder zijn last bezwijkt, maar blijkt daar niet uit hoe weinig u lijkt op de God Die lust heeft in goedertierenheid? Want Hij neemt het op voor het gevallen dier, zelfs vanaf de berg Sinäi.

Er staat ook geschreven: 'Wanneer voor uw aangezicht een vogelnest op de weg voorkomt, in enige boom of op de aarde, met jongen of eieren, en de moeder zittende op de jongen of op de eieren, zo zult gij de moeder met de jongen niet nemen. Gij zult de moeder ganselijk vrijlaten, maar de jongen zult gij voor u nemen; opdat het u welga en gij de dagen verlengt' (Deut. 22:6,7).

O, broeders, denk aan de God Die planeten en werelden geschapen heeft, Die de sterren bij name noemt, Die heerst over tronen en heerschappijen, overheden en machten, maar Die toch een wet maakt voor een nietige vogel die op de grond zijn nest bouwt van strootjes. Is Hij dan geen God Die lust heeft aan goedertierenheid? En ten slotte staat er: 'Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee' (Ex. 20:8-10). Zorgt God voor het vee? Ja, broeders, God zorgt zelfs voor het vee! Zelfs voor de dieren heeft Hij een sabbat, een rustdag gegeven.

Als iemand persoonlijk, of een aantal mensen gezamenlijk, in directe tegenspraak met Gods eeuwige wet, met zondagsarbeid instemt of die goedkeurt, blijkt daaruit alleen hoe onverschillig ze staan ten opzichte van de wil van God. O, broeders, leg toch geen zondagsarbeid

op aan mens of dier; u kunt er zeker van zijn dat God dit van uw hand zal eisen. Want Hij is evenzeer een rechtvaardig God als een barmhartig God. Hij heeft lust aan recht en Hij heeft lust aan goedertierenheid.

4. We kunnen bewijs ontlenen aan de voorzienigheid van God

Hier wil ik een veelgehoord bezwaar weerleggen. U zegt misschien: ‘God is niet goed en barmhartig voor de dieren. Waarom zouden ze anders moeten lijden? Ze hebben nooit gezondigd. Is het juist niet heel wreed dat ze getroffen worden door pijn en ziekte en dat ze moeten sterven?’

Hierop antwoord ik dat er geen pijn was onder de dieren, zolang er geen zonde in de wereld was. Er was enkel leven en gezondheid en geluk. Toen de mens echter viel, behaagde het God om te laten zien hoe afschuwelijk de zonde was door alle schepselen in de val te betrekken. De aarde werd vervloekt met onvruchtbaarheid vanwege de mens. Er is een vloek gekomen over de heerlijkste seizoenen en doornen en distels groeien in de mooiste tuinen. Ook de schepselen werden vervloekt vanwege de mens. Ze lieten het groene kruid staan om elkaar te verslinden. Nu richten ziekte, pijnen en de dood verschrikkelijke slachtingen aan onder hen. ‘Want wij weten dat het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barennsnood is tot nu toe’ (Rom. 8:22).

Ja, broeders, en het is Gods bedoeling dat elke zucht in uw hart weergalmt en u doet beseffen: ‘Dit is de ellende die het gevolg is van de zonde.’ Dit is een gevallen wereld en de vloek heeft niets gespaard wat van de aarde is. Toch zijn er, ondanks de onvruchtbaarheid van de aarde, taferelen van een weergaloze schoonheid en luchten die bijna boven het paradijs gehangen konden hebben. Zo zijn er ook, ondanks de vloek die op de schepselen rust, lieflijke leidingen van Gods voorzienigheid met die schepselen waaruit blijkt dat God dezelfde God is Die Hij altijd was, een God Die lust heeft in goedertierenheid!

‘Worden niet vijf musjes verkocht voor twee penningskens? En niet één van die is voor God vergeten’ (Luk. 12:6). ‘Aanmerkt de

raven, dat zij niet zaaien noch maaien, welke geen spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve' (Luk.12:24).

'Zult gij voor de oude leeuw roof jagen, of de graagheid der jonge leeuwen vervullen?' (Job 39:1). Maar God zorgt voor hen: 'De jonge leeuwen, briesende om een roof, en om hun spijs van God te zoeken' (Ps. 104:21). 'Zij alle wachten op U, dat Gij hun hun spijs geeft te zijner tijd' (Ps. 104:27). 'Gij doet Uw hand open, en verzadigt al wat er leeft naar Uw welbehagen' (Ps. 145:16).²

---

2. De aantekeningen van deze preek zijn onvolledig. Het is niet te achterhalen hoe M'Cheyne deze preek beëindigd zou hebben, maar het lijkt zeker dat hij een krachtige toepassing van deze woorden gemaakt zou hebben op het geweten van zijn hoorders.